

Yara AB:s anläggning i Köping.

YARA AB

Yara har i Köping en kemisk processindustri som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, av den högre kravnivån.

Företaget är beläget i Sjötullens industriområde, ca 1,7 km sydost om Köpings centrum. Verksamheten har bedrivits på platsen sedan 1946. Fabriksområdet är ca 40 hektar till ytan.

Verksamheten omfattar hantering av ammoniak, tillverkning av salpetersyra, teknisk ammoniumnitrat samt ammonium- och salpetersyrabaserade kemikalielösningar. Ammoniak kommer till anläggningen med fartyg och lagras kyld, i flytande form i cisterner inom området. Salpetersyra och ammoniumnitrat smälta tillverkas i verksamheten och förvaras i olika cisterner. Teknisk ammoniumnitrat tillverkas genom prillning av ammoniumnitrat smälta, förpackas i säckar och lagras inom området innan avsändning, som i huvudsak sker med bil- eller järnvägstransporter.

Yara AB arbetar förebyggande för att identifiera och minimera risker kopplade till de kemikalier som används i verksamheten och till de produkter bolaget tillverkar. Vid en eventuell kemikalieolycka kontaktar företaget

Kontakta företaget

Yara AB
Nya Hamnvägen 14 (besöksadress)
kopings.kommun@kopings.se
Box 908, 73129 Köping
0221-278 00

Kontakta kommunen

koping.se
0221-25000

Räddningstjänsten och samarbetar med dem för att i möjligaste mån begränsa följden av olyckan. Inom verksamheten finns även intern nödläges- och kemberedskap, brandgrupp och kristeam.

Risker och möjliga olyckor

Farliga ämnen

- Ammoniak – *Frätande, giftig, mycket giftig för vattenlevande organismer, inklusive med långtidseffekt, brandfarlig*
- Ammoniumnitrat – *Oxiderande, kan orsaka allvarlig ögonirritation*
- Salpetersyra – *Korrosivt för metaller, frätande, lågt pH-värde kan ge akut men ej långverkande effekt på vattenlevande organismer.*

Vad kan hända

De mest betydande riskerna för en allvarlig kemikalieolycka vid Yara:s anläggning, som kan påverka allmänheten i Köping, är:

- Ett större utsläpp av ammoniak p.g.a. haveri på lossningsledning från hamnen, haveri på ledning vid lastning till järnvägsvagn eller haveri av lagringstank för ammoniak. Giftig ammoniakgas kommer då spridas i vindriktningen ut från anläggningen. En fördel med ammoniak är att den är lättare än luft och relativt snabbt kommer spädas ut i luften till mindre giftiga koncentrationer. En situation som påverkar allmänhetens säkerhet kan dock uppstå. I begränsad koncentration orsakar ammoniakgas irritation i luftvägar och ögon, i högre koncentration hosta och andnöd men den kan även orsaka dödsfall. Utsläpp till recipient kan orsaka skador på vattenlevande organismen men ej med långtidseffekt.
- En explosion i lager av ammoniumnitrat. Sprängverkan av en explosion kommer påverka främst närområdet. En explosion kommer utlösa avgivande av nitrösa gaser, som i direkt närhet är giftiga men som succesivt späds ut till en ohälsosam, men inte giftig blandning med luft. Ammoniumnitrat har mycket liten benägenhet att explodera och lagring sker på ett sätt så att en eventuell detonation inte skall fortplanta sig till övrig produkt.

Kontakta företaget

Yara AB
Nya Hamnvägen 14 (besöksadress)
kopings.kommun@kopings.se
Box 908, 73129 Köping
0221-278 00

Kontakta kommunen

koping.se
0221-25000

- Brand inom fabriksområdet kan ge påverkan på omgivningen genom brandrök och släckvatten som rinner till vattendrag. En brand inom Yara skulle, om den pågår okontrollerat, kunna utvecklas till en utlösande faktor för detonation av ammoniumnitrat. Effekterna skulle vara samma som i fallet med explosion ovan.
- Ett utsläpp av nitrösa gaser skulle kunna ske vid haveri av en ledning i någon av syrafabrikerna. För konsekvenser, se fallet med explosion ovan.
- Utsläpp av salpetersyra till recipient skulle kunna ske vid haveri av utrustning i salpetersyrafabrik. Syran skulle sänka pH-värdet i vattendrag i direkt närhet till utsläppspunkten men succesivt spädas ut i vattnet. Fisk och andra vattenlevande organismer dör vid låga pH-värden men vattenmiljön skadas inte med långtidseffekt.

Vilken beredskap finns

Gasdetektorer för ammoniak finns installerade i riskområden inom anläggningen. Kameraövervakning och bemanning finns dygnet runt. Yara har möjlighet att från intern larmcentral, larma närområdet vid en krissituation.

Automatiskt brandskydd som kan upptäcka och släcka brand finns installerat i anläggningsdelar med förhöjd brandrisk.

En beredskapsgrupp finns inom anläggningen dygnet runt. Beredskapen skall under ett initialt skede kunna vidta de första insatserna vid brand, personskada eller kemikalieutsläpp. Till det kommer personal som är specialtränad för att hantera olyckor och kunna begränsa dess följdverkningar i samverkan med Räddningstjänsten.

För att begränsa läckage och större utsläpp är viktiga delar i anläggningen invallade och/eller dubbelmantlade. Den damm som utgör utsläppspunkt till recipient kan pH-justeras eller stängas av vid ett nödläge och pumpas ur till uppsamlingsstankar. Med hjälp av dessa tankar kan släckvatten tas omhand och effekten av ett större utsläpp begränsas.

Kontakta företaget

Yara AB
Nya Hamnvägen 14 (besöksadress)
kopings.kommun@kopings.se
Box 908, 73129 Köping
0221-278 00

Kontakta kommunen

koping.se
0221-25000

Så varnas du vid en allvarlig olycka

Viktigt meddelande till allmänheten, VMA

Om en allvarlig olycka med farliga ämnen inträffar kan du få veta det genom att ett informations- eller varningsmeddelande sänds ut via tv eller i radio. Emellertid väntas inte något olycksscenario vid anläggningen kunna innebära någon fara som medför att allmänheten behöver underrättas på det sättet.

Räddningstjänsten är förberedd

Räddningstjänsten har en plan för hur en räddningsinsats ska genomföras vid en olycka på Yara. Räddningsstyrkan från brandstationen i Köping är på plats för en första insats inom 5 minuter efter larmet. Flera styrkor från andra brandstationer inom kommunen kan också komma att aktiveras, allt efter det behov som finns för den aktuella händelsen. Räddningstjänstens första uppgift är att rädda liv, utrymma riskområdet och varna och informera omgivande verksamheter. Därefter försöker brandpersonalen om möjligt åtgärda skadan, till exempel genom att släcka brand eller stoppa läckage. Om en större olyckshändelse skulle inträffa inom Yaras verksamhet i Köping, som riskerar att påverka allmänheten, ska du följa anvisningar från räddningstjänsten. Räddningstjänstens arbete på plats leds av räddningsledaren. Räddningsledaren fattar beslutet om det måste ske en utrymning eller om det behöver ges en varning och information via VMA, viktigt meddelande till allmänheten.

Information vid en olycka

113 13 är Sveriges nationella telefonnummer för information vid allvarliga olyckor och kriser. Hit kan allmänheten ringa och få information. Numret stödjer även ansvariga aktörer som kommuner, landsting och andra myndigheter.

Vid samhällsstörningar, exempelvis större olyckor, öppnar Köpings kommun en informationskanal som du når genom att ringa Köpings kommun på nummer 0221-250 00. Information om händelsen kommer även att publiceras på Köpings kommuns hemsida www.koping.se.

Om det är information som måste hanteras akut ska även fortsättningsvis nödnumret **112** användas.

Kontakta företaget

Yara AB
Nya Hamnvägen 14 (besöksadress)
kopings.kommun@koping.se
Box 908, 73129 Köping
0221-278 00

Kontakta kommunen

koping.se
0221-25000